El Niño 2026-2027: Việt Nam đối mặt hai kịch bản rủi ro

Theo Cục Khí tượng Thủy văn (Bộ Nông nghiệp và Môi trường), El Niño là pha nóng của ENSO (dao động khí hậu giữa đại dương và khí quyển trên khu vực xích đạo Thái Bình Dương), hình thành khi nhiệt độ mặt nước biển tại vùng Niño 3.4 tăng cao hơn ngưỡng trung bình, kéo theo những thay đổi về hoàn lưu khí quyển, đối lưu nhiệt đới và chế độ mưa trên diện rộng.

Kết quả dự báo của Cục Khí tượng Thủy văn, kết hợp với các mô hình dự báo khí hậu uy tín quốc tế đều nhận định, xác suất rất cao El Niño sẽ tiếp tục duy trì trong nửa cuối năm 2026 và kéo dài sang năm 2027. Theo dự báo, El Niño nhiều khả năng đạt cường độ vừa đến mạnh (tương ứng nhiệt độ tại khu vực Niño 3.4 từ +1°C đến dưới +2°C) trong giai đoạn từ tháng 8 đến cuối năm 2026; có thể đạt cường độ rất mạnh (tương ứng nhiệt độ khu vực Niño 3.4 từ +2°C trở lên) trong các tháng cuối năm 2026. Dự báo cường độ mạnh nhất xảy ra trong giai đoạn từ tháng 11/2026 đến tháng 1/2027.

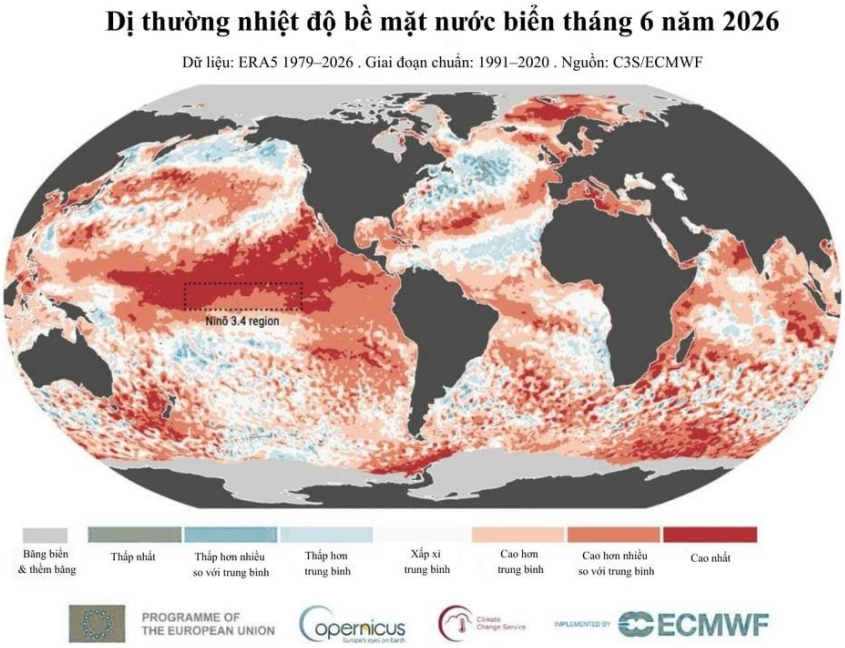

Tháng 6/2026, vùng Niño 3.4 có nhiệt độ cao hơn nhiều so với mức trung bình nhiều năm thể hiện El Niño đã xuất hiện. Nguồn: WMO.

Đối với Việt Nam, El Niño thường làm nền nhiệt cao hơn trung bình nhiều năm (TBNN), nắng nóng gia tăng, thiếu hụt lượng mưa theo mùa, suy giảm dòng chảy, hạn hán, thiếu nước và xâm nhập mặn. Tuy nhiên, mức độ ảnh hưởng thực

tế còn phụ thuộc vào thời gian duy trì El Niño, mùa xuất hiện, phân bố mưa, điều kiện nguồn nước đầu mùa khô, khả năng tích nước và điều tiết, đối tượng phơi bày và năng lực ứng phó của từng vùng, từng lĩnh vực.

Theo Cục Khí tượng Thủy văn, thời gian duy trì của El Niño có ý nghĩa quyết định đối với mức độ rủi ro tại Việt Nam. Dự báo hiện nay cho thấy El Niño có xu hướng suy yếu từ đầu năm 2027, vì vậy các tác động chủ yếu nhiều khả năng tập trung trong mùa khô 2026-2027.Tuy nhiên, nếu El Niño tiếp tục duy trì đến giữa năm 2027, nguy cơ nắng nóng kéo dài, mùa mưa đến muộn, suy giảm nguồn nước, hạn hán, thiếu nước và xâm nhập mặn có thể gia tăng trong giai đoạn tháng 3-6/2027, kéo theo tác động đến Việt Nam nặng nề hơn. Ngược lại, nếu El Niño nhanh chóng chuyển sang La Niña (pha lạnh), trọng tâm theo dõi sẽ chuyển từ nguy cơ hạn hán, thiếu nước và xâm nhập mặn sang mưa lớn, bão, lũ và các thiên tai liên quan trong nửa cuối năm 2027.

Trong Báo cáo Dự báo El Niño 2026-2027, Cục Khí tượng Thủy văn đã đưa ra 2 kịch bản gồm: rủi ro cao và rủi ro rất cao.

Kịch bản rủi ro cao phản ánh trường hợp El Niño duy trì ở cường độ trung bình đến mạnh và suy yếu trong những tháng đầu năm 2027. ***Ở kịch bản rủi ro cao***, nhiệt độ trung bình trên phạm vi cả nước phổ biến cao hơn TBNN khoảng 0,5-1 độ C; số ngày nắng nóng gia tăng, đặc biệt tại Bắc Bộ, Bắc Trung Bộ, duyên hải Nam Trung Bộ, cao nguyên Trung Bộ và Nam Bộ. Các đợt nắng nóng có xu hướng xuất hiện sớm và kéo dài hơn TBNN, làm gia tăng nhu cầu sử dụng điện, nước sinh hoạt và nước tưới.

Lượng mưa mùa mưa năm 2026 dự báo thiếu hụt phổ biến từ 10-20%, cục bộ trên 25% tại duyên hải Nam Trung Bộ; dòng chảy trên nhiều lưu vực sông giảm khoảng 10-20%, ảnh hưởng đến khả năng tích nước của các hồ chứa trước mùa khô. Theo Cục Khí tượng Thủy văn, nguy cơ hạn hán, thiếu nước và xâm nhập mặn ở mức cao, tập trung tại duyên hải Nam Trung Bộ, cao nguyên Trung Bộ và đồng bằng sông Cửu Long. Một số hồ chứa nhỏ và vừa có thể xuống dưới mực nước thiết kế vào cuối mùa khô. Xâm nhập mặn ở đồng bằng sông Cửu Long có khả năng xuất hiện sớm và lấn sâu hơn TBNN, ảnh hưởng đến việc cấp nước sinh hoạt và sản xuất tại các địa phương ven biển.

Nắng nóng kéo dài khiến hồ thủy lợi Đầu Ngọn tại tỉnh Quảng Trị cơ bản đã cạn nước, cuối tháng 6/2026. Ảnh: Tâm Phùng.

Các lĩnh vực chịu tác động rõ nét gồm tài nguyên nước, nông nghiệp, năng lượng, cấp nước sinh hoạt, phòng cháy chữa cháy rừng và an ninh lương thực.

Với kịch bản rủi ro rất cao, nhiệt độ trung bình trên cả nước có thể cao hơn TBNN khoảng 1-2 độ C. Các đợt nắng nóng có khả năng xuất hiện sớm, kéo dài và gay gắt hơn, đặc biệt trong giai đoạn tháng 3-6/2027.

Lượng mưa mùa mưa năm 2026 có khả năng thiếu hụt phổ biến 20-40%, cục bộ trên 50% tại duyên hải Nam Trung Bộ. Dòng chảy trên nhiều lưu vực sông giảm 20-40%, làm suy giảm khả năng tích nước của các hồ chứa thủy lợi và thủy điện.

Nếu El Niño kéo dài sang thời kỳ chuyển mùa, mùa mưa năm 2027 có nguy cơ bắt đầu muộn hơn TBNN, đặc biệt tại cao nguyên Trung Bộ và Nam Bộ, làm kéo dài thời gian thiếu nước và chậm phục hồi nguồn nước. Nguy cơ hạn hán, thiếu nước và xâm nhập mặn được đánh giá ở mức rất cao.

Đặc biệt, kịch bản rủi ro rất cao có thể tạo ra tác động cộng hưởng giữa nắng nóng kéo dài, mùa mưa năm 2027 đến muộn, thiếu nước hồ chứa và xu thế suy giảm dòng chảy từ thượng nguồn sông Mekong do gia tăng khai thác, điều tiết nguồn nước tại các quốc gia trên lưu vực.

Tháng 6, tháng 7/2026, liên tiếp nhiều vụ cháy rừng đã xảy ra, đặc biệt tại khu vực Trung Bộ. Ảnh: Phạm Hoài.

Nếu dòng chảy từ thượng nguồn Mekong tiếp tục ở mức thấp, xâm nhập mặn tại đồng bằng sông Cửu Long có thể đạt mức tương đương các đợt El Niño rất mạnh trước đây. Nhiều hồ chứa nhỏ và vừa tại duyên hải Nam Trung Bộ và cao nguyên Trung Bộ có nguy cơ không tích đủ nước phục vụ sản xuất và cấp nước sinh hoạt.

Trong khi đó, lượng nước về các hồ thủy điện lớn, đặc biệt trên hệ thống sông Đà, có thể giảm đáng kể đúng thời điểm nhu cầu điện tăng cao do nắng nóng kéo dài, gây thêm áp lực đối với bảo đảm an ninh năng lượng quốc gia. Nguy cơ cháy rừng cũng gia tăng tại Trung Bộ, cao nguyên Trung Bộ và Đông Nam Bộ; sản xuất nông nghiệp đối mặt với rủi ro lớn hơn do thiếu nước kéo dài, năng suất cây trồng suy giảm và chi phí sản xuất tăng.

Cục Khí tượng Thủy văn lưu ý, hai kịch bản trên chỉ là cơ sở khí tượng thủy văn để các cơ quan quản lý và địa phương tham khảo trong xây dựng phương án ứng phó, không thay thế dự báo thiên tai hoặc quyết định điều hành của cơ quan có thẩm quyền.

(Nguồn: https://nongnghiepmoitruong.vn/el-nio-2026-2027-viet-nam-doi-mat-hai-